

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1SZa/22/2015
Identifikačné číslo spisu:	1015201726
Dátum vydania rozhodnutia:	16.12.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Igor Belko
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:1015201726.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a JUDr. Jany Henčekovej, PhD. v právnej veci navrhovateľa: W. F., nar. XX.XX.XXXX, štátna príslušnosť: Sýrska arabská republika, zastúpeného Mgr. Jarmilou Karak Vargovou, advokátkou, Brečtanová 21, Bratislava, proti odporcovi: Prezídium policajného zboru, Úrad hraničnej a cudzineckej polície, Riaditeľstvo hraničnej a cudzineckej polície Banská Bystrica, Oddelenie cudzineckej polície Policajného zboru Žilina, Kuzmányho 26, Žilina, o opravnom prostriedku navrhovateľa proti rozhodnutiu odporcu, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Sp/105/2015-50 zo dňa 26.10.2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Sp/105/2015-50 zo dňa 26.10.2015 m e n í tak, ž e rozhodnutie odporcu č. p. PPZ-HCP-BB7-182-026/2015-AV zo dňa 16.09.2015 r u š í .

Odporca j e p o v i n n ý nahradiť navrhovateľovi trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 592,88 EUR na účet jeho právnej zástupkyne vedený v M. M. a. s., č. účtu: XXXXXXXXXXX/XXXX do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Odôvodnenie

I.

Predmet konania

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie odporcu č. p. PPZ-HCP-BB7-182-026/2015-AV zo dňa 16.09.2015, ktorým tento zaistil navrhovateľa podľa § 88 ods. 1 písm. d) a § 88 ods. 4 zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov (ďalej len „zákon o pobyte cudzincov“) a to dňom 18.09.2015 na čas nevyhnutne potrebný, najdlhšie však do 18.12.2015. Navrhovateľ bol umiestnený v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Medveďov.

K navrhovateľom pripojeným dvom oznámeniam o začatí konania na vydanie zákazu na vydanie/vrátenie osoby do Maďarska, v ktorých bolo už súčasne vydané predbežné opatrenie o zákaze vydania/vrátenia podľa Dublinského nariadenia, zo dňa 09.09.2015 a 14.09.2015, krajský súd uviedol, že vo všetkých

případoch ide o vyhostenie/vrátenie z Rakúska do Maďarska, teda ide o inú situáciu.

Navrhovateľ v konaní pred krajským súdom predložil výňatok z rozhodnutia Správneho súdneho dvora Rakúska, podľa ktorého Maďarsko nemôže byť automaticky považované za bezpečnú krajinu a je potrebné skúmať individuálne, či je osobu možné do tohto štátu vrátiť v rámci Dublinského konania. Krajský súd uvedené nepokladal pre predmetné konanie za záväzné. Maďarsko je považované za bezpečnú krajinu, v ktorej je demokratický systém, vo všeobecnosti v nej neexistuje prenasledovanie, mučenie ani neľudské či ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie, hrozba násilia, ozbrojené konflikty.

Rovnako ako nedôvodnú posúdil námietku navrhovateľa, že odporca porušil svoju povinnosť riadne zistiť skutkový stav veci, keď tento nezistil v akých podmienkach by sa navrhovateľ nachádzal v prípade vrátenia do Maďarska. Odporca začal konanie v zmysle dohody medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Maďarskej republiky o readmisii osôb na spoločnej hranici č. 30/2004 Z. z. nakoľko navrhovateľ neoprávnene pricestoval z Maďarska. Pre odporcu je záväzné a prednostné postupovať v zmysle medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Preto je potrebné navrhovateľa odovzdať na územie Maďarska.

K námietke, že odporca nedostatočne zistil skutkový stav veci, keď neskúmal možnosti vrátenia navrhovateľa s ohľadom na možné porušovanie jeho základných práv a slobôd garantovaných mu čl. 3 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) krajský súd uviedol, že postupom odporcu neboli porušené ľudské práva navrhovateľa.

K námietke týkajúcej sa dĺžky doby zaistenia na čas potrebný, najdlhšie však do 18.12.2015 krajský súd uviedol, že stanovená doba zaistenia je nevyhnutná na vykonanie úkonu vrátenia podľa medzinárodnej zmluvy vzhľadom aj na nepriaznivú súčasnú situáciu v oblasti nelegálnej migrácie na území Maďarska a v okolitých členských štátoch.

K predloženému pracovnému prekladu časti dokumentu ESLP krajský súd uviedol, že predmetný dokument sa týka podania informácie zo strany vlády Slovenskej republiky k uvedeným požiadavkám, týkajúcich sa administratívneho vyhostenia do Maďarskej republiky v zmysle bodu 1) a 2) s tým, aby informácie vláda Slovenskej republiky doručila úradujúcemu prezidentovi sekcie v stanovenej lehote do 9.10.2015. Odpoveď vlády Slovenskej republiky tak, ako je uvedené v tomto dokumente, nebola zo strany právneho zástupcu navrhovateľa predložená a preto na tento nekompletný predložený materiál nemohol ani prihladiť.

Na záver krajský súd zhodnotil, že odporca správne vychádzal z jemu dostupných informácií a tieto objektívne posúdil, najmä z pohľadu dôveryhodnosti osoby navrhovateľa a posudzoval aj relevantnosť dôvodov zaistenia jeho osoby. Preto vzhľadom na vyššie uvedené, napadnuté rozhodnutie odporcu potvrdil.

II.

Odvolacie námietky navrhovateľa

Navrhovateľ podal voči predmetnému rozsudku krajského súdu odvolanie z dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm. c), d) a f) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“), t. j. že súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonával navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Navrhovateľ namietal záver krajského súdu, podľa ktorého sa Maďarsko, z dôvodu členstva v Európskej únii, automaticky považuje za bezpečnú krajinu. Je na zodpovednosti odporcu riadne preskúmať podmienky vrátenia. K takémuto postupu ho dokonca zaväzuje priamo readmisná dohoda, v zmysle ktorej: „Ustanovenia tejto dohody sa netýkajú záväzkov zmluvných strán vyplývajúcich z iných medzinárodných zmlúv, ktorými sú zmluvné strany viazané.“ (Čl. 10 ods. 1).

Navrhovateľ má (resp. mal) obavy z prístupu maďarských štátnych orgánov. Tieto obavy sú podložené správami, ktoré krajský súd nezobral do úvahy. Namietal preto nesprávne vysporiadanie sa s otázkou efektívnosti a účelnosti zaistenia (s ohľadom na prípustnosť vrátenia), ako základného predpokladu na zaistenie navrhovateľa zo strany krajského súdu.

Zdôvodnil skutočnosť, že v jeho prípade bolo vydané aj rozhodnutie o administratívnom vyhostení, avšak zaistený bol za účelom readmisie. Zaisťovací dôvod, na základe ktorého je zaistený, nezodpovedá

predchádzajúcemu konaniu a pokiaľ odporca chcel navrhovateľa zaistiť, mal tak urobiť v zmysle § 88 ods. 1 písm. b) (prípadne a)), a pritom zohľadniť všetky skutočnosti, vrátane vyhostiteľnosti navrhovateľa v súlade s požiadavkou § 81 zákona o pobyte cudzincov. Absencia skúmania uvedenej skutočnosti je v konaní o zaistenie súdnou praxou považovaná za závažný nedostatok rozhodnutia o zaistení, ktorý odôvodňuje jeho zrušenie (rozsudok NS SR, sp. zn. 1SZa/4/2015).

Poukazujúc na prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Ústavného súdu Slovenskej republiky uviedol, že konanie o vyhostení a konanie o zaistení sú síce dve odlišné konania, ale v žiadnom prípade nie sú úplne nezávislé či izolované.

Podľa jeho názoru v jeho prípade existujú fakty brániace vráteniu do Maďarskej republiky. Požiadavka na ich zohľadnenie je v prípade navrhovateľa o to naliehavejšia, že o prípustnosti vrátenia nerozhoduje iný orgán v inom konaní, ale práve odporca v rámci konania o readmisii. Preto má za to, že odporca sa v konaní musí zaujímať o prípadné hrozby porušenia povinnosti štátu garantovať základné práva a slobody, obzvlášť pokiaľ tieto sú namietané a ich existencia v rámci konania preukazovaná.

Navrhovateľ trval na tom, že odporca je povinný skúmať existenciu možnosti vrátenia do krajiny, kam má byť navrhovateľ vrátený, a to aj s ohľadom na dodržiavanie jeho základných práv. Pokiaľ tak neurobil, pochybil a rovnako pochybil aj krajský súd, ktorý konštatoval zákonnosť takéhoto postupu.

Zaistenie cudzinca znamená obmedzenie alebo dokonca v závislosti na povahe, dĺžke, dôsledkoch a spôsobe zaistenia zbavenie jeho slobody. Ide teda o veľmi citelný zásah do jedného z najvýznamnejších práv jednotlivca. Takýto zásah môže byť prípustný len za prísne vymedzených podmienok definovaných nielen zákonom o pobyte cudzincov ale predovšetkým ústavným poriadkom SR. Podľa čl. 8 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd je osobná sloboda zaručená. Podľa čl. 8 ods. 2 Listiny nesmie byť nikto zbavený svojej slobody inak než z dôvodov a spôsobom, ktorý stanoví zákon.

Pokiaľ sa ukáže, že reálny predpoklad pre vyhostenie alebo vrátenie prestal z právnych alebo iných dôvodov existovať alebo prestali existovať podmienky vyhostenia alebo vrátenia, stráca zaistenie odôvodnenie a dotyčná osoba musí byť bezodkladne prepustená (čl. 15 ods. 4 smernice 2008/115/ES).

Vzhľadom na uvedené navrhol aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie odporcu zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie.

III.

Stanovisko odporcu k odvolacím námietkam

Odporca v podaní č. p. PPZ-HCP-BB7-182-068/2015-AV zo dňa 04.12.2015 uviedol, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s napadnutým rozsudkom krajského súdu a trvá na skutočnostiach uvedených v stanovisku k opravnému prostriedku navrhovateľa.

IV.

Argumentácia rozhodnutia odporcu

Odporca rozhodnutím č. p. PPZ-HCP-BB7-182-026/2015-AV zo dňa 16.09.2015 zaistil navrhovateľa podľa § 88 ods. 1 písm. d) a § 88 ods. 4 zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a to dňom 18.09.2015 na čas nevyhnutne potrebný, najdlhšie však do 18.12.2015. Navrhovateľ bol umiestnený v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Medveďov.

Navrhovateľ bol dňa 18.09.2015 odovzdaný príslušníkmi Krajského riaditeľstva Polície Jihočeského kraja Odboru cudzineckej polície, Oddelenia pobytovej kontroly, pátrania a eskort České Budějovice na bývalom hraničnom priechode medzi Českou republikou a Slovenskou republikou Mosty u Jablunkova - Svrčinovec príslušníkom správneho orgánu (odporca). Odovzdanie bolo vykonané na základe článku 2 ods. 5 Dohody medzi vládou Slovenskej republiky a Českej republiky o odovzdávaní a prijímaní osôb na spoločnej štátnej hranici z dôvodu že účastník konania neoprávnene vstúpil na územie Českej republiky z územia Slovenskej republiky bez platného cestovného dokladu, víza či povolenia oprávňujúceho k vstupu do Českej republiky.

Po prevzatí navrhovateľa následne vzniklo podozrenie, že tento sa dopustil priestupku v zmysle § 118 ods. 1 písm. a) zákona o pobyte cudzincov a to tým, že má neoprávnený pobyt na území Slovenskej republiky, pričom nelegálne vstúpil z územia Maďarska na územie Slovenskej republiky.

Lustráciou v informačných systémoch PZ bolo zistené, že navrhovateľ na území Slovenskej republiky

nemá udelené žiadne povolenie na pobyt, taktiež nie je žiadateľom o azyl na území Slovenskej republiky. Na základe odpovede zo Spoločného kontaktného pracoviska Čunovo - Rajka č. p.: PPZ-MPS-CUN-5619/2015-SAT/19531 zo dňa 18.09.2015 bolo zistené, že navrhovateľ sa nenachádza v evidencii maďarského migračného úradu.

Odporca skonštatoval, že navrhovateľ ako štátny príslušník Sýrskej arabskej republiky nie je oslobodený od vízovej povinnosti v zmysle zákona o pobyte cudzincov, ako aj v zmysle Nariadenia Rady (ES) číslo 539/2001 ukladajúceho zoznam tretích krajín, ktorých štátni príslušníci musia mať víza pri prekračovaní vonkajších hraníc členských štátov a krajín, ktorých štátni príslušníci sú oslobodení od tejto povinnosti, Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) číslo 562/2006 ktorým sa ustanovuje kódex Spoločenstva o pravidlách upravujúcich pohyb osôb cez hranice (Kódex schengenských hraníc).

Dňa 18.09.2015 po predvedení na správny orgán (odporca) bola s navrhovateľom v spísaná zápisnica o podaní vyjadrenia evidovaná pod číslom PPZ-HCP-BB7-182-017/2015-AV. Zápisnica bola spísaná za prítomnosti tlmočníka z jazyka arabského do slovenského jazyka a naopak, ktorý nie je zapísaný v zozname znalcov a tlmočníkov vedenom na Ministerstve spravodlivosti Slovenskej republiky. Do zápisnice o podaní vyjadrenia sa navrhovateľ vyjadril, že ustanovenému tlmočníkovi rozumie a súhlasí s tlmočením, nepožaduje prítomnosť právneho zástupcu, nemá žiadne zdravotné problémy a nežiada o lekárske vyšetrenie.

Ďalej v zápisnici uviedol, že asi vo februári 2015 vycestoval zo Sýrie do Turecka. Cestoval peši a v Turecku bol asi 7 mesiacov v meste Marsin. Potom sa presunul do Prístavného mesta Izmir. Z Izmiru sa na gumenom člne plavil do Grécka na ostrov Metalin. Za uvedený prevoz zaplatil prevádzčovi 1150 USD. Na člne sa plavili asi päťdesiat. V Grécku ho zadržala polícia. Policajti ho odviezli do nejakého tábora, kde dostal príkaz vycestovať do jedného mesiaca z Gréckej republiky. Potom išiel do Atén a odtiaľ autobusom až k Macedónskym hraniciam. Macedónsku hranicu prekročil pešo. Potom vlakom cestoval až k srbským hraniciam. Hranice Srbska prešiel pešo bez prevádzča. Po príchode do Srbska ho Srbská polícia umiestnila v nejakom tábore, kde bol tri dni a potom ho pustili. Autobusom cez Belehrad sa dostal až k hraniciam s Maďarskou republikou. Hranice do Maďarskej republiky prešiel peši. Následne ho kontrolovala Maďarská polícia, ktorá ho odviezla do tábora v meste Szeged. V tábore v ktorom sa zdržal 3 dni podpísal nejaké dokumenty, ale neboli mu odobrané odtlačky prstov. Dali mu nejaké papiere a mohol opustiť tábor. Následne sa taxíkom presunul za sumu 150 EUR do mesta Budapešť. V Budapešti si kúpil cestovný lístok na vlak do Berlína. Zaplatil 95 eur za lístok. Vlak odchádzal 22.08.2015 o 20.05 hod. z Budapešti. V Českej republike ho dňa 23.08.2015 kontrolovala polícia Českej republiky, následne bol zadržaný a eskortovaný do tábora pre utečencov. Cieľovou krajinou je Nemecko, kde chcel požiadať o azyl.

Ďalej uviedol že v domovskej krajine v Sýrii je toho času vojna a taktiež sú tam aj národnostné nepokoje medzi jednotlivými národnosťami. Ak sa tam vráti nevie čo s ním bude, možno ho dajú do väzenia alebo zabijú.

Doposiaľ v žiadnej krajine vedome nepožiadala o udelenie azylu a ani na území Slovenskej republiky nechce o azyl požiadať. O asistovaný dobrovoľný návrat do domovskej krajiny nechce požiadať. Taktiež nežiada o informovanie o svojej situácii domovský štát, ani mimovládnu organizáciu.

Na základe zistených skutočností, boli kontaktované príslušné štátne orgány Maďarska so žiadosťou o prijatie účastníka konania v zmysle Dohody medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Maďarskej republiky o readmisii osôb na spoločnej hranici číslo 30/2004 Z. z. (ďalej len „Readmisná dohoda“) pod č. p.: PPZ-HCP-BB7-182-017/2015-AV. Odovzdanie navrhovateľa bolo navrhnuté na deň 29.09.2015 na spoločnom kontaktnom pracovisku Čunovo - Rajka.

Dokazovaním a na základe získaných podkladov (spisového materiálu Polície Českej republiky, zápisnice o podaní vyjadrenia účastníka konania zo dňa 18.09.2015, lustrácií v informačných systémoch a vlastných zistení) odporca konštatoval, že boli splnené podmienky § 82 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov, pretože navrhovateľ má neoprávnený pobyt na území Slovenskej republiky a členských štátov. Z uvedeného dôvodu dňa 18.09.2015 v zmysle § 82 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov odporca vydal navrhovateľovi rozhodnutie o administratívnom vyhostení s určením zákazu vstupu na dobu 2 (dva) roky pod č. p.: PPZ-HCP-BB7-182-022/2015-AV.

Navrhovateľ má na území Slovenskej republiky neoprávnený pobyt, pretože sa na jej území zdržiava v rozpore so zákonom o pobyte cudzincov, osobitným predpisom alebo medzinárodnou zmluvou. Preto príslušný správny orgán Slovenskej republiky vo veciach readmisného konania začal konanie o jeho

vrátení na územie Maďarska podľa medzinárodnej zmluvy.

Z uvedeného dôvodu bolo voči navrhovateľovi začaté správne konanie vo veci zaistenia, s ktorým bol oboznámený za prítomnosti tlmočníka.

Konanie o zaistení a konanie o administratívnom vyhostení sú síce dve odlišné konania, ale v žiadnom prípade nie sú úplne nezávislé či izolované (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II ÚS 264/09 z 19. októbra 2010).

Odporca stanovil dĺžku zaistenia do doby riadneho odovzdania navrhovateľa v rámci readmisie na územie Maďarska, najdlhšie však do dňa 18. decembra 2015. Uvedená doba zaistenia je podľa odporcu nevyhnutná a oprávnená na vykonanie úkonu vrátenia podľa medzinárodnej zmluvy vzhľadom na nepriaznivú súčasnú situáciu v oblasti nelegálnej migrácie na území Maďarska a v okolitých členských štátoch. Počas uvedenej doby odporca v spolupráci s inými útvarmi policajného zboru vykoná všetky dostupné úkony smerujúce k zabezpečeniu odovzdania účastníka konania na územie Maďarska.

Navrhovateľ bol oboznámený, že bude odovzdaný na územie štátu z ktorého pricestoval nelegálne. Touto krajinou je Maďarsko, čo bolo správnym orgánom dokázané. Preto nebránia závažné dôvody, aby výkon odovzdania v rámci readmisie do Maďarska nebol zrealizovaný a možný. Odporca pri stanovení dĺžky doby zaistenia určil konkrétnu dobu zaistenia. Ďalej zaistenie navrhovateľa je účelné a efektívne, pretože je osobou, ktorá nelegálne prekročila štátnu hranicu z Maďarska na územie Slovenskej republiky, pričom pokračoval v ceste aj do iného štátu Únie. Efektívnosť spočíva hlavne v bezproblémovom odovzdaní navrhovateľa v konkrétnom čase za prítomnosti orgánu policajného zboru. Týmto sa dosiahne riadne a fyzické odovzdanie navrhovateľa a zabezpečí sa jeho odchod z územia Slovenskej republiky, kde sa nachádza nelegálne a ktoré by nezaistením nebolo možné. Navrhovateľ sa nemienil dobrovoľne vrátiť na územie Maďarska, ale chcel ďalej cestovať nelegálne. Efektívnosťou a účelnosťou zaistenia je ochrana záujmov Slovenskej republiky vo vzťahu k nelegálnosti pobytu a povinnosťou odovzdania účastníka konania v rámci readmisného konania na územie iného štátu za prítomnosti orgánu policajného zboru Slovenskej republiky. Z dôvodu, ak by nebol navrhovateľ zaistený, pokračoval by do iných krajín Únie taktiež nelegálne, ako to mal v úmysle a nebolo by možné riadne odovzdanie, ktorého čas závisí od vyjadrenia požiadanej zmluvnej strany.

Odporca zhromaždil dostatočné dôkazy a podklady, na základe ktorých bolo dokázané, že navrhovateľ má na území Slovenskej republiky a členských štátov neoprávnený pobyt a je potrebné vykonať jeho vrátenie do krajiny odkiaľ pricestoval nelegálne.

Do uvedenej doby je preto potrebné zaistenie, ktoré odporcovi priamo vyplýva zo o pobyte cudzincov a je potrebné, z dôvodu, že odovzdanie prebieha prostredníctvom Policajného zboru. Na základe správnej úvahy sa odporca dostatočne zaoberal a vykonal všetky úkony a opatrenia, aby bola splnená podmienky efektívnosti a účelnosti zaistenia.

Odporca sa zaoberal aj tzv. alternatívami zaistenia, pričom navrhovateľ nespĺnil podmienku podľa § 89 ods. 3 zákona o pobyte cudzincov, pretože nepreukázal finančné zabezpečenie pobytu vo výške podľa § 6 zákona o pobyte cudzincov. Taktiež je zrejmé z doterajšieho spôsobu života, že navrhovateľ nie je schopný si zabezpečiť primeranú nehnuteľnosť na bývanie, prípadne primerané ubytovanie počas pobytu na území Slovenskej republiky a finančné prostriedky na pokrytie pobytu pre seba. Predchádzajúcim pobytom a životom v inej krajine, resp. v krajine pôvodu si nevytvoril dostatočné finančné prostriedky a pokrytie svojho ďalšieho pobytu na území Slovenskej republiky, čo vyplýva z jeho súčasnej finančnej situácie a nelegálneho pobytu. Taktiež sa navrhovateľ v zápisnici o vyjadrení účastníka konania spísanej dňa 18.09.2015 na správnom orgáne (odporca) vyjadril, že ďalšie finančné prostriedky si na území Slovenskej republiky nevie zabezpečiť. Existuje tu reálne riziko, že sa bude naďalej pohybovať v členských štátoch nelegálne a neoprávnene, pretože sa na území Slovenskej republiky nachádza bez rodinných príslušníkov a nie je držiteľom oprávnenia na pobyt, alebo sa bude skrývať v komunite svojich krajanov, pričom miesto jeho pobytu nebude odporcovi známe, keďže nemá na území Slovenskej republiky povolený pobyt, udelenú medzinárodnú ochranu, zabezpečené ubytovanie ani prístup k finančným prostriedkom.

Pri zaoberaní sa inými normatívnymi prostriedkami na dosiahnutie účelu sa odporca opieral o správnu úvahu a o skutočnosť, že navrhovateľ je bez dostatočných finančných prostriedkov, ktorými si môže zabezpečiť vhodné ubytovanie pre seba, čo by mohlo mať za následok ujmu navrhovateľovi na verejný poriadok a zdravie. Bez uvedených základných potrieb a finančných prostriedkov sa navrhovateľ môže dostať do stavu núdze, či už sociálnej, hmotnej, finančnej alebo aj protiprávnej, čo nebude prospievať

bytiu a životu navrhovateľa na území Slovenskej republiky.

Počas konania o zaistení navrhovateľa sa odporca zaoberal aj otázkou rešpektovania súkromného a rodinného života navrhovateľa v zmysle v článku 8 ods. 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach a základných slobodách (ďalej len „Dohovor“). Odporca práva navrhovateľa vyplývajúce z čl. 8 ods. 1 Dohovoru neupiera a plne ich rešpektuje. Navrhovateľ nemá na území Slovenskej republiky žiadne záväzky, nemá k nej žiadne väzby, ani relevantné dôvody na zotrvanie na jej území. Odporca rešpektoval súkromný a rodinný život navrhovateľa a konal v jeho záujme a nebola mu spôsobená ujma, ktorá by mala za negatívny následok na jeho živote, zdraví a sociálnej existencii, pretože sa nachádza na území Slovenskej republiky, bez platného cestovného dokladu, bez víz, bez udelenia medzinárodnej ochrany, finančných prostriedkov a zabezpečeného ubytovania, ktorými by si vedel zabezpečiť svoju existenciu a pobyt na území Slovenskej republiky.

V zmysle článku 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru má každý právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem zákonného zatknutia, alebo iného pozbavenia slobody osoby, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu územie, alebo osoby, proti ktorej prebieha konanie o vydaní. Odporca konštatuje, že vzhľadom k prebiehajúcej konaniu o zaistení na účel jeho vrátenia v zmysle medzinárodnej zmluvy, je zaistenie v súlade s článkom 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru. K výkonu odovzdania navrhovateľa v zmysle readmisnej dohody na územie Maďarska priamo slúži inštitút zaistenia, aby mohol byť po preštudovaní podporných dokumentov orgánom Maďarska a stanovisku k prevzatíu aj odovzdaný. V zmysle článku 4 odseku 1 Readmisnej dohody začal odporca dňa 18.09.2015 výkon readmisie, ktorá bola doručená príslušným orgánom Maďarska.

Európsky súd pre ľudské práva vo svojej ustálenej judikatúre vyslovil, že zmluvné štáty majú právo kontrolovať vstup, pobyt a odchod cudzincov z ich územia. Dohovor ani jeho protokoly nezaručujú právo na pobyt cudzinca na území zmluvného štátu ani právo na azyl.

Ústava zaručuje Osobnú slobodu v článku 17. Ústavným základom pre obmedzenie osobnej slobody zaistením je článok 17 ods. 2 prvá veta, podľa ktorej nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. V predmetnom konaní ide o zákon o pobyte cudzincov.

Počas konania sa odporca zaoberal a bral do úvahy aj Smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16.12.2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území. So zaisteným účastníkom konania sa zaobchádza humánne a dôstojne a rešpektujú sa jeho základné práva v súlade s medzinárodným a vnútroštátnym právom a sú taktiež dodržiavané zásady uznávané najmä Chartou základných práv Európskej únie.

Odporca preskúmal okolnosti veci a zistil, že sú splnené podmienky § 88 ods. 1 písm. d) zákona o pobyte cudzincov.

V.

Právny názor Najvyššieho súdu

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z.) dospel k záveru, že rozhodnutie krajského súdu je potrebné zmeniť. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 OSP s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 16. decembra 2015 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP).

V predmetnej veci bol predmetom odvolacieho konania rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie odporcu o zaistení navrhovateľa podľa § 88 ods. 1 písm. d) zákona o pobyte cudzincov, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či odvolacie námietky odporcu sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

Podľa § 88 ods. 1 písm. d) zákona o pobyte cudzincov policajt je oprávnený zaistiť štátneho príslušníka

tretej krajiny na účel jeho vrátenia podľa medzinárodnej zmluvy, ak neoprávnene prekročil vonkajšiu hranicu alebo má na území Slovenskej republiky neoprávnený pobyt.

Medzinárodnou zmluvou je Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Maďarskej republiky o readmisii osôb na spoločnej štátnej hranici 30/2004 Z. z.

Podľa § 88 ods. 4 veta prvá zákona o pobyte cudzincov štátny príslušník tretej krajiny môže byť zaistený na čas nevyhnutne potrebný, najviac na 6 mesiacov.

Podľa § 89 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov policajný útvar, ktorý koná vo veci administratívneho vyhostenia, môže štátnemu príslušníkovi tretej krajiny namiesto jeho zaistenia uložiť povinnosť

a) hlásenia pobytu alebo

b) zložiť peňažnú záruku.

Podľa § 90 ods. 1 písm. d) zákona o pobyte cudzincov policajný útvar je povinný skúmať po celý čas zaistenia štátneho príslušníka tretej krajiny, či trvá účel zaistenia.

Podľa § 32 ods. 1 správneho poriadku správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania.

Podľa § 47 ods. 3 správneho poriadku v odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

Podľa § 250q ods. 2 a ods. 3 veta druhá „Pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia vo veci azylu a doplnkovej ochrany je pre súd rozhodujúci skutkový stav v čase vyhlásenia rozhodnutia alebo vydania rozhodnutia.

Vo veci azylu a doplnkovej ochrany zruší súd rozhodnutie správneho orgánu a vráti vec na ďalšie konanie aj vtedy, ak po preskúmaní rozhodnutia dospel k záveru, že od vydania rozhodnutia správnym orgánom sa podstatne zmenili okolnosti veci.“

Predovšetkým možno súdu prvého stupňa vytknúť, že v konaní o opravnom prostriedku nezaujal stanovisko k námietke navrhovateľa, že odporca mal skúmať aj podmienky do akých má byť tento vrátený. Podľa názoru odvolacieho súdu táto námietka bola dôvodná, obzvlášť v prípade, obzvlášť v prípade, keď z úradnej povinnosti je mu zrejmé, že krajina, kam sa má cudzinec vrátiť, má problémy s dodržiavaním základných ľudských práv v podmienkach, v ktorých sa bude cudzinec nachádzať.

Odvolací súd poukazuje na povinnosť správneho orgánu skúmať po celý čas zaistenia štátneho príslušníka tretej krajiny, či trvá účel zaistenia vyplývajúcu z ust. § 90 ods. 1 písm. d) zákona, teda, či realizácii účelu zaistenia nebránia akékoľvek právne alebo faktické prekážky a z tohto dôvodu neobstoí argumentácia súdu prvého stupňa, že v predmetnom konaní nebolo potrebné vyhodnocovať aktuálnu situáciu v Maďarsku, nakoľko toto je v kompetencii Dublinského strediska Migračného úradu Ministerstva vnútra SR, pretože treba zdôrazniť, že i keď tieto konania sú odlišné, nie sú úplne nezávislé či izolované.

Odvolací súd v tejto súvislosti odkazuje na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu SR a Ústavného súdu SR, v zmysle ktorej „konanie o zaistení a konanie o administratívnom vyhostení sú síce dve odlišné konania, ale v žiadnom prípade nie sú úplne nezávislé či izolované“ (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II US 264/09 z 19. októbra 2010), na ktorý odporca síce v preskúvanom rozhodnutí poukázal, ale z jeho záveru dostatočne nevychádzal.

Je nepochybné, že odporcovi boli skutočnosti súvisiace s rozpornými informáciami maďarskej strany o statuse navrhovateľa a preukazujúce tak značné problémy s evidenciou žiadateľov o azyl, známe a preto bolo nevyhnutné starostlivo skúmať (aj s poukazom na ust. § 32 ods. 1 Správneho poriadku), či Maďarsko je ochotné a schopné takúto osobu prijať, pretože od postoja Maďarska závisel samotný účel zaistenia, keďže jeho reálnosť (realizovateľnosť) je vždy nevyhnutnou podmienkou zákonnosti zaistenia.

Za dôvodnú považoval odvolací súd aj námietku vytýkajúcu, že odporca mal skúmať aj podmienky do akých má byť takto zaistená osoba vrátená v súvislosti s možným porušením princípu non - refoulement, najmä ak hrozí, že podmienky, v ktorých bude takáto osoba po vrátení do Maďarska držaná, najmä vzhľadom na preplnenosť tamojších stredísk pre utečencov, môžu dosiahnuť intenzitu neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania v zmysle čl. 3 Dohovoru, a tiež aj v prípade, že by hrozilo, že hoci daná osoba požiadala v Maďarsku o azyl, bude z Maďarska vrátená do ďalšej krajiny, kde by jej takéto nebezpečenstvo vážnej ujmy hrozilo.

V tejto súvislosti podľa názoru odvolacieho súdu navrhovateľ dôvodne namietal, že súd prvého stupňa neprihliadol na predložené dôkazy, (rozsudok Správneho súdneho dvora Rakúska (Verwaltungsgerichtshof) a predbežné opatrenia ESLP v iných, no skutkovo obdobných prípadoch) a nezaujal stanovisko k záverom v nich konštatovaným týkajúcim sa problémov s dodržiavaním ľudských práv a medzinárodných záväzkov Maďarskej republiky, nakoľko sa vyslovujú k situácii v krajine, do ktorej má byť navrhovateľ vrátený a týkajú sa tých istých práv, ktorých dodržiavania sa navrhovateľ domáha.

Vychádzajúc z cieľov Európskej únie, z ktorých jedným je spoločná azylová politika vrátane spoločného európskeho azylového systému (bod 2 preambuly Nariadenia č. 604/2013) nebolo namieste relevantné rozhodnutia v agende spoločného európskeho azylového systému bez ďalšieho odmietnuť, ale bolo vhodné zaujať k nim stanovisko, najmä z toho pohľadu, či boli spôsobilé spochybniť závery, ku ktorým dospel odporca, keď navrhovateľ namietal, že krajina, kam sa má cudzinec vrátiť, má problémy s dodržiavaním základných ľudských práv, najmä z toho pohľadu, v akých podmienkach sa bude cudzinec nachádzať. Stručné konštatovanie všeobecných kritérií bezpečnostných záruk členského štátu EÚ zjavne nezohľadňuje rýchlo sa meniacu aktuálnu situáciu v súvislosti s prebiehajúcou migračnou vlnou, ktorej dopady sú dotknutým správnym orgánom nepochybne dobre známe, preto bolo povinnosťou správnych orgánov za účelom presného a úplného zistenia skutkového stavu (§ 32 ods. 1 Správneho poriadku, pričom nie sú viazané len návrhmi účastníkov konania) zaoberať sa uvedenými skutočnosťami a náležité plnenie tejto povinnosti nemalo ostať bez povšimnutia ani súdom prvého stupňa.

Odvolací súd považoval aj námietku navrhovateľa, že krajský súd dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam za dôvodnú.

Pokiaľ sa ukáže, že reálny predpoklad pre vyhostenie alebo vrátenie prestal z právnych alebo iných dôvodov existovať alebo prestali existovať podmienky vyhostenia alebo vrátenia, stráca zaistenie odôvodnenie a dotyčná osoba musí byť bezodkladne prepustená (čl. 15 ods. 4 smernice 2008/115/ES).

Z obsahu pripojeného administratívneho spisu odporcu vyplýva, že dňa 12.10.2015 odporca prijal od maďarských orgánov informáciu, že navrhovateľ je žiadateľom o azyl na území Maďarskej republiky. Na základe tejto skutočnosti došlo k zániku účelu zaistenia navrhovateľa, nakoľko tohto už nebolo možné vrátiť na územie Maďarska na základe readmisnej dohody.

Z uvedeného dôvodu odporca následne podaním č. p. PPZ-HCP-BB7-182-040/2015-AV zo dňa 15.10.2015 oznámil ÚPZC Medveďov o potrebe postupu podľa § 90 ods. 2 písm. b) bod 1 zákona o pobyte cudzincov z dôvodu zániku účelu zaistenia.

Krajský súd, napriek tomu, že uvedené informácie vyplývajú z obsahu administratívneho spisu odporcu, ktorý mal krajský súd v čase rozhodovania o opravnom prostriedku navrhovateľa k dispozícii, na ne neprihliadol.

V čase rozhodovania súdom prvého stupňa teda už neboli pochybnosti o tom, že navrhovateľa nebude možné vrátiť na územie Maďarskej republiky na základe readmisnej dohody z dôvodu jeho žiadosti o azyl. Bolo teda bez pochyby preukázané, že rozhodnutie o zaistení navrhovateľa stratilo svoj podklad, nakoľko v prípade navrhovateľa ako žiadateľa o azyl odpadol dôvod jeho zaistenia podľa § 88 ods. 1 písm. d) zákona o pobyte cudzincov na základe readmisie a jeho zaistenie podľa tohto ustanovenia sa tak stalo neúčelným a neefektívnym a teda nie je v súlade so zákonom, pričom ide podľa názoru odvolacieho súdu o takú podstatnú zmenu okolností, na ktorú bolo potrebné prihliadnuť už v konaní pred súdom prvého stupňa a krajský súd nemal túto skutočnosť opomenúť.

Z uvedených dôvodov dospel odvolací súd na rozdiel od súdu prvého stupňa k záveru, že rozhodnutie odporcu je potrebné zrušiť. Neboli tak splnené predpoklady na jeho potvrdenie súdom prvého stupňa, a odvolací súd preto odvolaním napadnutý rozsudok zmenil tak, že rozhodnutie odporcu zrušil (§ 250ja ods. 3 O.s.p.).

Odvolací súd o okamžitom prepustení navrhovateľa zo zaistenia nerozhodol, vzhľadom na skutočnosť, že príkazom zo dňa 15.10.2015 pod č. p. PPZ-HCP-ME-567-008/2015-U bol navrhovateľ prepustený z útvaru policajného zaistenia pre cudzincov.

O náhrade trov konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 OSP a § 151 ods. 1 a 5 OSP v spojení s § 224 ods. 1a 2 a 2 OSP a § 246c ods. 1 veta prvá OSP tak, že navrhovateľovi ktorý mal úspech vo veci ich náhradu trov priznal podľa vyčíslenia jeho právneho zástupcu v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“) vo výške spolu 592,88 EUR titulom trov právneho zastúpenia za 4 úkony právnej pomoci po 139,83 Eur (559,32 Eur)

1/ prevzatie a príprava právneho zastúpenia (§ 13a ods. 1 písm. a) vyhlášky),
2/ napísanie opravného prostriedku z 2.10.2015 (§ 13a ods. 1 písm. c) vyhlášky),
3/ účasť na pojednávaní dňa z 26.10.2015 (§ 13a ods. 1 písm. d) vyhlášky),
4/ napísanie odvolania dňa 25.11.2015 (§ 13a ods. 1 písm. c) vyhlášky)
a režijný paušál 33,56 € (8,39 x 4).
Celkom: 592,88 EUR

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.